

*Cui etiam Dominus contulit splendorem: quoniam omnis ista comparatio non ex libidine, sed ex Virtute
 pendebat: et ideo Dominus hanc in illa pulchritudinem amplavit, ut incomparabili decore omnium
 oculis appareret. Judith Cap. x.*

*Pendulas aureas divitias suspendit: fluentes sinus purpureæ uestis gemmato collegit
 pectore. casto vultu præsens dimicatura, quam ferro: monitum tela pudori Semper adversa,
 Hostem ferire didicerunt. S. Aug. Ser. 229. de Temp.*

Berardus Fera. delin.

F. de Grado sculp. Aqua Forti Neap.

THEO-RHETORICÆ

I D E A

EX DIVINIS SCRIPTURIS

Et Politioris Literaturæ Myſtagogis

D E D U C T A

Duobus Tomis comprehenſa

CHRISTIANIS ORATORIBVS

Ad imitandum propoſita

À P. FR. RAPHAËLE MARIA

PHILAMUNDO

NEAPOLITANO

Sacræ Theologiæ Magiſtro Ordinis Prædicatorum
Congregationis Sanitatis .

TOMUS PRIMUS.

NEAPOLI

Ex Novorum Characterum Fuſoria Officina Michaëlis Aloyſii Mutii
Ineunte Anno Jubilæo M.DCC.

SUPERIORUM PERMISSU.

THEO-RHETORICÆ

I D E A

P. PHILAMUNDI

Ordinis Prædicatorum .

EXCELLENTISS. DOMINO
D. JOANNI MILANO

FRANCO, DE VIGINTIMILLIIS, DE ARA-
GONIA, DE TOLFA, DE TUFO, PIGNA-
TELLO, DE ALANEO,
ET BORGIA.

Domino Domûs Milanæ, & Domûs De Franco, VI. Mar-
chioni S. Georgii, II. Marchioni Polistinæ, II. Baro-
ni Melicuccæ, Domino Oppidorum Syderonis, Ar-
doris, S. Nicolai, & Bombilis, Pagorumque, ac Feu-
dorum Casiniani, S. Donati, S. Marinæ, Paliaforii,
& Pratarinæ, &c.

Fr. Raphael Maria Philamundus Felicitatem.

Acrae Oratoriae Facultatis Præcepta, ge-
mino complexus Volumine, cum impe-
trato Scholasticis laboribus otio, ad So-
lem proferre meditarer, non alterius
Umbram, quàm Tui, Mecænatum Præ-
clarissime, primis dudùm votis delibe-
ravi. Fuerit sanè honesta Operis hujus
ambitio, qua tanto Tutelari, veniali jactantia superbiens, sibi

E C C E L L E N T I S S . S I G N O R E .

Michele Luigi Mutii publico Stampatore in questa Fedelissima Città, supplicando espone à V. Ecc. come desidera stampare un Opera intitolata *Theo-Rhetoricæ Idea ex Divinis Scripturis, & Ecclesiæ Mystagocis deducta, &c.* composta dal P. Fr. Rafaele Maria Filamondo dell'Ordine de' Predicatori, la supplica per tanto commetterla alla solita revisione, che l'haverà à gratia, ut Deus .

Reverendus D. Silvester de Fusco videat, & in scriptis referat .

ANDREAS REG. ANDREASSI REG.

Provisum per S. Exc. Neap. 19 Julii 1697.

Mastellonus .

Cæteri Illustres, & Spectabiles Regentes non interfuerunt .

E X C E L L E N T I S S . P R I N C E P S .

Inclutum Opus in Partes duas distributum, titulo prænotatum *Theo-Rhetoricæ Idea, ab R. A. P. M. Fr. Raphaele Maria Philamundo elucubratum*; ut Excellentiae Tuæ jussa facerem, hilari oculo perlegi, toto animo hausi, & si fas est dicere, tam inexplebili fame, instar Propheticum illud Ezechielis Volumen voravi, *ut factum sit in ore meo, tanquam mel dulce*. Tantum abest quin Regali Jurisdictioni minimum quid adversum habeat, ut Authoris calamus ad Catholicæ Majestatis obsequium factus videatur: imò Literariæ Reipublicæ summoperè profuturum indubitantèr asseram. Rhetoricam Facultatem jamdiù prophanis Gentilium amictam ornatibus, veluti *scanicam Meretriculam*, ita novis, ac divinis è Sacratio Scripturarum, Sanctorumque Patrum, delectis superinduit, ut deinceps uti *Regina illa in vestitu deaurato circumdata varietate* in Ecclesia videbitur. Quæ societas lucis ad tenebras? Quid igitur in posterum Prophana cum Divina Rhetorica, quam prodit Author tot refertam luminibus, tot exornatam gemmis, tot comptam floribus? talia enim sunt Sacrorum Scriptorum Authoritates, regulæ, exempla, testimonia: tamque feracitèr adducta, tam concinnè disposita, ut uno obtutu possit quis, & normam dicendi, & materiam insimul assequi. Edatur ergò quantocyùs Opus hoc egregium, omnique studio elaboratum, non minùs ut publica luce fruatur, quàm ut Candela-
brum aureum luceat in Templo, Verbi Dei Præconibus; cum Liber ex Lib. ad Divin. lect. c. illis sit, quos Magnus commendat Cassiodorus: *Quatenus in Ecclesia Domini, quas quibusdam lampadibus competentèr accensis, totum nitidum*, 15.

LECTORI OPTIMO A U T H O R.

Lib. 1. Off. I
cap. 1.

Uoniam verissimè D. Ambrosius: [Nemo est, qui doceri non egeat dum vivit] me hoc in Opere Praeceptorum agere nè suspiceris Lector. Satis mihi, superque, si ex animo dicere contingat cum Augustino octo illas Quaestiones à Dulcitio sibi propositas his verbis claudente. [Sicùt potui, respondi inquisitionibus tuis. Si quid de

Doceri quemlibet oportet, dum vivit.

Tom. 4. lib. de octo Qu. Dulcit.

istis rebus invenisti melius, si vè invenire potueris, gratissimum habebimus, si nos feceris nosse. Ego enim, quod & supra de me commemoravi, magis amo discere, quàm docere.]

Augustinus discendi cupidior, quàm docendi.

2 Sanè si tot inter praclarissimorum Authorum Scripta, qualescumque de dicendi Arte ingenioli lucubratiunculas, ut publica rei exponerem ipse, aliqua vellicatio pungebat: retraherat extemplò oborta difficultas è limine perpendicularè fusum opus, & multiplex, & propè quotidid novum, & de quo nunquam dicta erunt omnia. Ad scribendum hoc tamen ipsum adegit, quòd scirem, de involutissima Facultate quantumlibet actum sit, nullum non laborem, nullam non atatem, qua utiliter agat, impendi. Liceat Prudentium Aurelium occipientem audire.

Arduum, post plures Authores, scribendi opus.

Rhetoricè nullus inutiliter labor impenditur.

Carm. Cont. Symm. Sect. 3.

Gaudemus compertum aliquid, tandemque reiectum
Quod latuit: tardis semper processibus aucta
Crescit vita hominis, & longo proficit usu.
Sic Aevi mortalis habet se mobilis ordo:
Sic variat Natura vices: Infantia repit:
Infirmus titubat pueri gressusque, animusque.
Sanguine praealido fervet nervosa Juventa:
Mox stabilita venit maturi roboris aetas:
Ultima consiliis melior, sed viribus agra,
Corpore succumbit, mentem purgata, senectus.

Aetati sibi succedentium varietas.

3 Nec me, fateor, moverat ad hanc suscipiendam praeduram de Theo-Rhetorica scribenda provinciam, humane vanegloriola prurigo: ut inter tot laborantes non otiosus viderer,

A

rer,

PRÆLUDIUM OPERIS

SECTIO I.

Secularis Rhetoricæ facies.

1 I communem Eloquentiæ Iconographiam delineare in animo esset, nihil Sacram, Prophanamque discerneret, cum utriusque eadem sit definitio: *Ars bene dicendi*; finis idem: *Vis persuadendi*; Materia concors: *Omnia, & qui super omnia Deus, mundum* tradens disputationi hominum; Partes unius rationis: *Inventio, Dispositio, Eloquentio, Memoria, Pronunciatio*; Etymon ex Græco *ῥῆω rheo, dico, loquor*; undè *ῥητορ Rhetor, Orator, Causidicus.*

Plura Rhetoricæ Ecclesiasticæ, & Seculari communia.

2 Verùm eam, quæ juri dicendo destinata ad fori strepitus togata ingenia vocat: vel civilibus formandis moribus, aut virtutis non ultrà humanum, laudibus insistit, *Secularis Rhetoricæ faciem* nuncupamus, *Tertulliani* designatione nemini non conspicuam, cetù quæ [ad gloriam propriæ Artis inflavit *præ studio* (non mirum si istud ita dixerim) *Eloquii* quidvis struere, atque destruere eruditi: magisque *dicendo persuadentis*, quàm docendo. Formas rebus imponit: eas nunc peræquat, nunc privat: de certis incerta præjudicat, provocat ad exempla, quasi comparandis omnia præscribit, proprietatibus etiam inter similibus diversis: nihil divinæ licentiæ servat, leges Naturæ opiniones suas facit. . . . . Latè queruntur incerta, latius disputantur præscripta: quanta difficultas probandi, tanta *operositas suadendi.*]

Quæ Secularis Rhetoricæ facies?

Ejus defectus.

3 Noveris quo eam *Augustinus* appellet nomine loquens de Simpliciano sibi vitam Victorini Rhetoris narrante. [Postquàm verò, & illud addidit, quod Imperatoris Juliani temporibus, lege lata prohibiti sunt Christiani docere Litteraturam, & *Oratoriam*, quam legem ille amplexus *loquacem Scholam* deserere maluit, quàm verbum tuum, quo linguas infancium facis disertas, &c.] Et *S. Paulinus* inter vanas Gentilium scientias reponat.

Schola loquax dicta ab Augustino.

Quam

Lib. de Anima cap. 2.

Lib. 3. Confess. cap. 5. ini.